

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
(назва факультету/підрозділу)

КАФЕДРА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИХ РОБІТ
(назва кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОХОРОНА ПРАЦІ У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»
назва навчальної дисципліни

обов'язкова професійна
обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова

за освітньо-професійною програмою
Управління у сфері цивільного захисту
назва освітньої програми

підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
найменування освітнього ступеня

у галузі знань 26 «Цивільна безпека»
код та найменування галузі знань

за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»
код та найменування спеціальності

Рекомендовано кафедрою організації та
технічного забезпечення аварійно-
рятувальних робіт
(назва кафедри)
на 2021-2022 навчальний рік.
Протокол від «26» серпня 2021 року № 1

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної
дисципліни «Охорона праці у сфері професійної діяльності»
(назва навчальної дисципліни)

2021 рік

Загальна інформація про дисципліну

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Охорона праці у сфері професійної діяльності» сприяють розвитку професійного мислення здобувачів вищої освіти, надають можливість майбутньому фахівцю ознайомитись з нормативно-правовими документами в галузі охорони праці, що дозволить враховувати необхідність забезпечення безпечних умов праці та заходи захисту працівників ДСНС в умовах надзвичайних ситуацій.

Викладення дисципліни «Охорона праці у сфері професійної діяльності» полягає у наданні здобувачам вищої освіти усвідомлення відповідальності за особисту та колективну безпеку та здатностей для її оцінки і забезпечення на робочих місцях і у підрозділах під час майбутньої професійної діяльності на первинній посаді, а також формування та набуття компетентностей, знань, умінь та навичок, необхідних для здійснення їх професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій (аварій, пожеж тощо), які можуть привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарської діяльності.

Відмінною особливістю курсу є надання розуміння проблем безпеки діяльності людини у різних сферах та шляхів їх вирішення, що забезпечує надійну основу для швидкої адаптації на першому робочому місці при працевлаштуванні.

Інформація про науково-педагогічного(них) працівника(ів)

Загальна інформація	Рагімов Сергій Юсубович, викладач кафедри організації та технічного забезпечення аварійно-рятувальних робіт факультету цивільного захисту, кандидат технічних наук, доцент.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Баварська, 7, кабінет № 808. Робочий номер телефону – 057- 370-50-52.
E-mail	ragimov@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси*	Охорона праці, пожежна безпека.
Професійні здібності*	Професійні знання і значний досвід роботи з організації професійної діяльності рятувальників, значний досвід науково-педагогічної діяльності
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Беликов А.С. Охрана труда в строительстве/А.С. Беликов, В.В. Сафонов, П.Н. Нажа, В.Г. Чалій, Н.Ю. Шліков, В.А. Шоломов, С.Ю. Рагімов/Учебник; Киев, Основа. – 2014. Исследования термодинамической напряженности на рабочих местах при воздействии высоких температур/А.С. Беликов, С.Ю. Рагімов, Э.Н.Стрежекуров, В.А. Собина, Д.П.Дубинин, В.А. Шоломов /Монография. – НУЦЗУ.– Харьков. – 2016. – 165с. Обеспечение безопасности жизнедеятельности на рабочих местах с повышенным тепловым излучением /

	Беликов А.С., Рагимов С.Ю., Петренко А.О., Шаломов В.А., Удянський Н.Н., Соколов Д.Л., Шаранова Ю.Г. / Монографія. – НУЦЗУ. – Харків. – 2016. – 170 с.
--	--

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щовівторка з 14.00 до 16.00 в кабінеті № 808. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти умінь та компетентностей для прийняття продуктивних рішень охорони праці у сфері професійної діяльності, для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у галузі цивільного захисту.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	<i>обов'язкова професійна</i>
Рік підготовки	2-й
Семестр	3-й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3
- кількість модулів	1
- загальна кількість годин	90
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	8
- практичні заняття (годин)	2
- семінарські заняття (годин)	-
- лабораторні заняття (годин)	-
- курсовий проект (робота) (годин)	-
- інші види занять (годин)	-
- самостійна робота (годин)	80
- індивідуальні завдання(науково-дослідне)(годин)	-
- підсумковий контроль (диференційний	екзамен

3. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни ґрунтується на знаннях, отриманих здобувачами вищої освіти під час вивчення дисципліни «Охорона праці у сфері професійної діяльності» за освітньою-професійною програмою «Цивільний захист» підготовки магістрау галузі знань 26 «Цивільна безпека», за спеціальністю 263 «Цивільна безпека».

4. Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми
«Управління в сфері цивільного захисту»,

назва

вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

– досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання

Програмні результати навчання	ПРН
Оцінювати відповідність правових, організаційних, технічних заходів по забезпеченню техногенної безпеки та безпеки праці вимогам законодавства під час професійної діяльності.	ПРН 13
Визначати та аналізувати можливі загрози виникнення надзвичайної ситуації, аварії, нещасного випадку на виробництві та оцінювати можливі наслідки та ризики.	ПРН 6
Аналізувати та оцінювати стан забезпечення цивільного захисту, техногенної та виробничої безпеки об'єктів, будівель, споруд, інженерних мереж.	ПРН 15
Впроваджувати організаційно-технічні заходи спрямовані на підвищення рівня безпеки праці та охорони здоров'я на робочому місці.	ПРН 22

– формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК
Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	ЗК 5
Здатність приймати ефективні рішення, керувати роботою колективу під час професійної діяльності.	ПК 1
Здатність до превентивного і оперативного (аварійного) планування, управління заходами безпеки професійної діяльності.	ПК 2
Здатність до застосування інноваційних підходів, сучасних методів, спрямованих на регулювання техногенної, виробничої безпеки.	ПК 4

Здатність до створення і реалізації інноваційних продуктів і заходів у сфері професійної діяльності.	ПК 5
Здатність оцінювати і корегувати рівень безпеки працюючих організації (підрозділу).	ПК10

5. Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

Модуль 1. Охорона праці у сфері цивільного захисту

Тема 1.1 Міжнародні норми, основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці та цивільного захисту в галузі.

Трудові норми Міжнародної організації праці. Конвенції та Рекомендації МОП. Основні Конвенції МОП в галузі охорони праці. Показник нормативно-правових актів з питань охорони праці. Галузеві програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища. Міжнародне співробітництво в галузі охорони праці. Основні напрямки співробітництва. Організація об'єднаних націй. Всесвітня організація охорони здоров'я. Міжнародна агенція з атомної енергії. Міжнародна організація праці. Європейський Союз. Основні положення Женевських конвенцій.

Тема 1.2. Моніторинг небезпек, що можуть спричинити надзвичайні ситуації. Аналіз умов праці у галузі за показниками шкідливості та небезпечності чинників середовища.

Методичні положення ідентифікації та паспортизації об'єктів господарювання щодо визначення потенційної небезпеки. Визначення та аналіз небезпек, пов'язаних з порушенням умов безпечної експлуатації об'єктів. Виявлення небезпечних речовин та критичних умов їх прояву. Основні етапи аналізу НС та прогнозування їхніх наслідків. Опис явищ, що прогножуються, перелік вихідних даних. Способи виявлення потенційно небезпечних зон з імовірними джерелами НС. Зонування територій за ступенем небезпеки. Вимоги до засобів індивідуального захисту.

Тема 1.3. Особливості охорони праці у сфері цивільного захисту.

Особливості охорони праці при виконанні робіт у сфері цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, поводження з радіоактивними відходами та вибуховими матеріалами промислового та військового призначення, рятувальної справи, техногенної, пожежної і промислової безпеки тощо. Забезпечення своєчасного проведення заходів, спрямованих на запобігання нещасним випадкам, професійним захворюванням і аваріям у процесі робіт у сфері цивільного захисту. Державний нагляд та контроль за станом охорони праці у сфері професійної діяльності. Сектор з охорони праці ДСНС.

Тема 1.4. Система управління охороною праці в організації. Структурно-функціональна модель протидії надзвичайним ситуаціям.

Впровадження і функціонування системи управління охороною праці (СУОП). Перевірки і коригувальні дії. Організаційна та функціональна структури СУОП. Пріоритет функцій забезпечення безпеки. Ефективність функціональної структури СУОП. Нормативно-методичні документи із створення і управління діяльністю спеціалізованих служб та функціональних підсистем Єдиної державної системи цивільного захисту. Елементи системи управління охороною праці, міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007. Політика в галузі охорони праці.

Виявлення, оцінка та зменшення ризиків небезпечних подій. Облік і аналіз показників охорони праці. Галузеві системи управління охороною праці. Мета та принципи функціонування. Організаційна та функціональна структури СУОПГ.

Тема 1.5. Планування заходів з охорони праці та питань цивільного захисту на підприємствах.

Комплекс організаційних та інженерно-технічних заходів щодо запобігання та мінімізації наслідків НС природного характеру. Особливості планування дій щодо локалізації і ліквідації аварійних ситуацій і аварій на та пом'якшення їхніх наслідків. Вимоги до складання та змісту аналітичної і оперативної частини плану локалізації і ліквідації аварійних ситуацій.

Методика планування заходів із фізичного, функціонального, та комбінованого захисту персоналу, а також ліквідації наслідків НС, на основі прогнозу варіантів (сценаріїв) розвитку обстановки, аналізу власних та ресурсів третіх сторін щодо реагування на НС та ліквідації їхніх наслідків з урахуванням режиму функціонування системи. Плануючі документи з теоретичного і практичного навчання персоналу до дій у НС, організація і проведення спеціальних об'єктових навчань, тренувань з відпрацювання заходів за планами реагування на НС, локалізації та ліквідації аварій. Здійснення організації та проведення роботи щодо забезпечення безпеки праці у структурних підрозділах ДСНС.

Тема 1.6. Експертиза з охорони праці.

Порядок розробки проектної документації на реконструкцію, модернізацію (будівництво) згідно вимог охорони праці: складові проектної документації для будівництва об'єктів. нормативно-правові акти з питань експертизи проектів, узгодження, експертиза та затвердження проектної документації на реконструкцію, модернізацію (будівництво) згідно вимог охорони праці.

Експертиза виробничих процесів та обладнання: положення про порядок проведення експертизи проектної документації на виготовлення засобів виробництва, перелік робіт підвищеної небезпеки.

Порядок отримання дозволів на експлуатацію обладнання підвищеної небезпеки та розробки декларацій з урахуванням вимог Постанови Кабміну України № 1107 від 26.10.2011р. Вимоги до переліку та змісту документації, що надається в експертні організації. Оформлення експертних висновків на відповідність об'єкту дослідження вимогам охорони праці.

Тема 1.7. Організація роботи з питань охорони праці в органах та підрозділах ДСНС.

Загальні положення Наказу МНС України № 312 від 07.05.2007 року «Правила безпеки праці в органах і підрозділах МНС України». Загальні вимоги з

охорони праці. Організація роботи щодо забезпечення безпеки праці в ДСНС згідно з Законом України «Про охорону праці». Організація та проведення роботи щодо забезпечення безпеки праці у структурних підрозділах ДСНСУ. Структура та чисельність служби з охорони праці органів і підрозділів ДСНС. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників відповідно до вимог Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 № 15. Порядок розслідування, ведення обліку нещасних випадків, які сталися в органах і підрозділах ДСНС.

Тема 1.8. Інструктажі з питань охорони праці.

Інструктажі з питань охорони праці як складова частина управління безпекою праці. Вступний інструктаж з питань охорони праці. Первинний інструктаж на робочому місці. Повторний інструктаж на робочому місці: індивідуальний, з групою працівників, з усіма працівниками. Позаплановий інструктаж: індивідуальний, з групою працівників. Цільовий інструктаж. Журнали реєстрації інструктажів з питань охорони праці. Перевірка знань працівників з питань охорони праці.

Тема 1.9. Забезпечення безпеки при виконанні професійних обов'язків під час здійснення аварійно-рятувальних, інших невідкладних робіт та слідування до місця виникнення надзвичайної ситуації.

Діяльність відповідального за дотриманням вимог безпеки праці. Безпека проведення розвідки надзвичайної ситуації. Безпека проведення оперативного розгортання. Безпека проведення оперативних дій з ліквідування надзвичайних ситуацій. Забезпечення, в разі необхідності, медичного обслуговування особового складу.

Тема 1.10. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків.

Загальні положення та визначення. Мета та завдання розслідування нещасних випадків. Обставини, за яких проводиться розслідування. Розслідування та облік нещасних випадків, хронічних професійних захворювань і отруєнь у сфері професійної діяльності. Розслідування нещасних випадків. Спеціальне розслідування нещасних випадків. Розслідування професійних захворювань. Організація розслідування, склад комісій з розслідування, основні документи. Розслідування та облік аварій. Розслідування інцидентів та невідповідностей. Завдання страхування від нещасного випадку. Принципи та види страхування. Суб'єкти та об'єкти страхування. Види страхування. Страхові експерти з охорони праці, їх функції і повноваження

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Заочна (дистанційна)
	Кількість годин
	у тому числі

	усього	лекції	практичні (семінарські) заняття	Лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	модульна контрольна робота
3- й семестр						
Модуль 1. Основи побудови автоматизованої системи управління та телекомунікацій ДСНС України. Забезпечення інформаційної безпеки України в умовах надзвичайних ситуацій.						
Тема 1.1. Міжнародні норми, основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці та цивільного захисту в галузі.	10	2			8	
Тема 1.2. Моніторинг небезпек, що можуть спричинити надзвичайні ситуації. Аналіз умов праці у галузі за показниками шкідливості та небезпечності чинників середовища.	10,5	2	0,5		8	
Тема 1.3. Особливості охорони праці у сфері цивільного захисту.	10,5	2	0,5		8	
Тема 1.4. Система управління охороною праці в організації. Структурно-функціональна модель протидії надзвичайним ситуаціям.	10	2			8	
Тема 1.5. Планування заходів з охорони праці та питань цивільного захисту на підприємствах.	10				10	
Тема 1.6. Експертиза з охорони праці.	8				8	
Тема 1.7. Організація роботи з питань охорони праці в органах та підрозділах ДСНС.	8,5		0,5		8	
Тема 1.8. Інструктажі з питань охорони праці.	6				6	
Тема 1.9. Забезпечення безпеки при виконанні професійних обов'язків під час здійснення аварійно-рятувальних, інших невідкладних робіт та слідування до місця виникнення надзвичайної ситуації.	8,5		0,5		8	
Тема 1.10. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків.	8				8	
Разом за модулем 1	90	8	2		80	
Разом	90	8	2		80	

Теми семінарських занять (у разі потреби)

Семінарські заняття, згідно навчальної програми дисципліни, не плануються.

Теми практичних занять(у разі потреби)

/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1.1 Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці та	

	цивільного захисту в галузі.	
2.	Тема 1.2 Моніторинг небезпек, що можуть спричинити надзвичайні ситуації. Аналіз умов праці у галузі за показниками шкідливості та небезпечності чинників середовища.	0,5
3.	Тема 1.3 Особливості охорони праці у сфері цивільного захисту.	0,5
4.	Тема 1.4 Система управління охороною праці в організації. Структурно-функціональна модель протидії надзвичайним ситуаціям.	
5.	Тема 1.5 Планування заходів з охорони праці та питань цивільного захисту на підприємствах.	
6.	Тема 1.6 Експертиза з охорони праці.	
7.	Тема 1.7 Організація роботи з питань охорони праці в органах та підрозділах ДСНС.	0,5
8.	Тема 1.8 Інструктажі з питань охорони праці.	
9.	Тема 1.9 Забезпечення безпеки при виконанні професійних обов'язків під час здійснення аварійно-рятувальних, інших невідкладних робіт та слідування до місця виникнення надзвичайної ситуації.	0,5
10.	Тема 1.10 Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків.	
11.	Модульна контрольна робота	
	Разом	2

Теми лабораторних занять (у разі потреби)

Лабораторні заняття, згідно навчальної програми дисципліни, не плануються.

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань (за наявності)

Індивідуальні завдання, згідно навчальної програми дисципліни, не плануються.

Форми та методи навчання і викладання

У навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання і викладання:

– *методи навчання за джерелами набуття знань*: словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда); наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація, спостереження); практичні методи навчання (практична робота);

– *методи навчання за характером логіки пізнання*: аналітичний; синтетичний; індуктивний;

– *інноваційні методи навчання*: робота з навчально-методичною літературою та відео метод; навчання з використанням технічних ресурсів; інтерактивні методи;

– *самостійна робота*.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:
Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:
екзамен, стандартизовані тести.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою – ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться у формі: *письмового фронтального та індивідуального опитування, комп'ютерного тестування.*

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за видами навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	5	4	20
	семінарські заняття	-	-	-
	практичні заняття*	1	10	10
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт (модульний контроль)*	1	40	40
Разом за модуль 1				70

Разом за поточний контроль	70
II. Індивідуальні завдання (науково-дослідне)	-
III. Підсумковий контроль(екзамен,)*	30
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи	100

Поточний контроль.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи та набутих навичок при виконання завдань практичних робіт.

Під час заочного навчання та на випадок дистанційного навчання допускається застосування оцінювання поточних теоретичних знань за допомогою тест-контролю дистанційного курсу в GoogleClass.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті: (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів):

9-10 балів – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни. Граматично і стилістично без помилок оформлений звіт;

8 -8,5 балів – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє, у звіті допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

7-7,5 балів – завдання виконане частково, у звіті допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

5-6 балів – завдання виконане частково, у звіті допущені значні граматичні чи стилістичні помилки;

0-4 бали – завдання не виконане.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання.

Модульний контроль.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього практичного заняття в межах окремого залікового модуля. Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з двох теоретичних питань та вирішення одного практичного завдання-задачі.

Критерії оцінювання знань здобувачів під час виконання модульних контрольних робіт:

Модуль 1

(оцінюється в діапазоні від 0 до 40 балів):

38-40 балів – вірно розв'язані всі три задачі з дотриманням всіх вимог до виконання;

32-37 бали – вірно розв'язані всі три задачі, але недостатнє обґрунтування відповіді, допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

26-31 бали – розв'язані дві задачі;

21-25 балів – розв'язана одна задача;

0-20 балів – відповідь відсутня.

Індивідуальні завдання.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі контрольної роботи під час проведення екзамену.

Кожен варіант контрольної роботи складається з одного завдання-задачі та двох теоретичних питань. Завдання-задача оцінюється за правильністю виконання розрахунків. Теоретичні питання оцінюються за повнотою відповіді. Під час очного навчання, та на випадок дистанційного навчання допускається застосування оцінювання теоретичних знань за допомогою підсумкового тест-контролю дистанційного курсу в GoogleClass.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені (диференційованому заліку):

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені (оцінюється від 0 до 30 балів):

27-30 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичного питання, правильно розв'язав усі задачі з повним дотриманням вимог до виконання;

24-26 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст теоретичного питання. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішені три завдання;

20-23 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішені два завдання;

17-19 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Недостатньо розкриті зміст теоретичного питання та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішене одне завдання, інші – частково;

11-16 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки. Частково вирішення завдання;

0-10 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичного питання та практичних завдань. Не вирішив жодного завдання.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

1. Основні Конвенції МОП в галузі охорони праці. Показчик нормативно-правових актів з питань охорони праці. Міжнародна організація праці. Основні положення Женевських конвенцій.

2. Методичні положення ідентифікації та паспортизації об'єктів господарювання щодо визначення потенційної небезпеки. Визначення.

3. Основні етапи аналізу НС та прогнозування їхніх наслідків. Опис явищ, що прогножуються, перелік вихідних даних.

4. Способи виявлення потенційно небезпечних зон з імовірними джерелами НС. Зонування територій за ступенем небезпеки. Вимоги до засобів індивідуального захисту.

5. Особливості охорони праці при виконанні робіт у сфері цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, поводження з радіоактивними відходами та вибуховими матеріалами промислового та військового призначення, рятувальної справи, техногенної, пожежної і промислової безпеки тощо.

6. Забезпечення своєчасного проведення заходів, спрямованих на запобігання нещасним випадкам, професійним захворюванням і аваріям у процесі робіт у сфері цивільного захисту.

7. Державний нагляд та контроль за станом охорони праці у сфері професійної діяльності. Сектор з охорони праці ДСНС.

8. Впровадження і функціонування системи управління охороною праці (СУОП). Перевірки і коригувальні дії. Організаційна та функціональна структури СУОП.

9. Ефективність функціональної структури СУОП. Нормативно-методичні документи із створення і управління діяльністю спеціалізованих служб та функціональних підсистем Єдиної державної системи цивільного захисту.

10. Елементи системи управління охороною праці, міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007. Політика в галузі охорони праці.

11. Виявлення, оцінка та зменшення ризиків небезпечних подій. Облік і аналіз показників охорони праці.

12. Організаційна та функціональна структури СУОПГ.

13. Комплекс організаційних та інженерно-технічних заходів щодо запобігання та мінімізації наслідків НС природного характеру.

14. Особливості планування дій щодо локалізації і ліквідації аварійних ситуацій і аварій на та пом'якшення їхніх наслідків.

15. Вимоги до складання та змісту аналітичної і оперативної частини плану локалізації і ліквідації аварійних ситуацій.

16. Методика планування заходів із фізичного, функціонального, та комбінованого захисту персоналу, а також ліквідації наслідків НС, на основі прогнозу варіантів (сценаріїв) розвитку обстановки, аналізу власних та ресурсів третіх сторін щодо реагування на НС та ліквідації їхніх наслідків з урахуванням режиму функціонування системи.

17. Плануючі документи з теоретичного і практичного навчання персоналу до дій у НС, організація і проведення спеціальних об'єктових навчань, тренувань з відпрацювання заходів за планами реагування на НС, локалізації та ліквідації аварій.

18. Здійснення організації та проведення роботи щодо забезпечення безпеки праці у структурних підрозділах ДСНС.

19. Порядок розробки проектної документації на реконструкцію, модернізацію (будівництво) згідно вимог охорони праці: складові проектної документації для будівництва об'єктів. нормативно-правові акти з питань

експертизи проектів, узгодження, експертиза та затвердження проектної документації на реконструкцію, модернізацію (будівництво) згідно вимог охорони праці.

20. Експертиза виробничих процесів та обладнання: положення про порядок проведення експертизи проектної документації на виготовлення засобів виробництва, перелік робіт підвищеної небезпеки.

21. Порядок отримання дозволів на експлуатацію обладнання підвищеної небезпеки та розробки декларацій з урахуванням вимог Постанови Кабміну України № 1107 від 26.10.2011р. Вимоги до переліку та змісту документації, що надається в експертні організації. Оформлення експертних висновків на відповідність об'єкту дослідження вимогам охорони праці.

22. Загальні положення Наказу МНС України № 312 від 07.05.2007 року «Правила безпеки праці в органах і підрозділах МНС України».

23. Загальні вимоги з охорони праці. Організація роботи щодо забезпечення безпеки праці в ДСНС згідно з Законом України «Про охорону праці».

24. Організація та проведення роботи щодо забезпечення безпеки праці у структурних підрозділах ДСНСУ.

25. Структура та чисельність служби з охорони праці органів і підрозділів ДСНС.

26. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників відповідно до вимог Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 № 15.

27. Порядок розслідування, ведення обліку нещасних випадків, які сталися в органах і підрозділах ДСНС.

28. Вступний інструктаж з питань охорони праці.

29. Первинний інструктаж на робочому місці.

30. Повторний інструктаж на робочому місці: індивідуальний, з групою працівників, з усіма працівниками.

31. Позаплановий інструктаж: індивідуальний, з групою працівників.

32. Цільовий інструктаж.

33. Журнали реєстрації інструктажів з питань охорони праці. Перевірка знань працівників з питань охорони праці.

34. Діяльність відповідального за дотриманням вимог безпеки праці.

35. Безпека проведення розвідки надзвичайної ситуації.

36. Безпека проведення оперативного розгортання.

37. Безпека проведення оперативних дій з ліквідування надзвичайних ситуацій.

38. Забезпечення, в разі необхідності, медичного обслуговування особового складу.

39. Мета та завдання розслідування нещасних випадків. Обставини, за яких проводиться розслідування.

40. Розслідування та облік нещасних випадків, хронічних професійних захворювань і отруєнь у сфері професійної діяльності.

41. Спеціальне розслідування нещасних випадків. Розслідування професійних захворювань.

42. Організація розслідування, склад комісій з розслідування, основні документи.

43. Розслідування та облік аварій.

44. Розслідування інцидентів та невідповідностей.

45. Завдання страхування від нещасного випадку. Принципи та види страхування. Суб'єкти та об'єкти страхування.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни. Пропуски та запізнення на заняття недопустимі. Здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються, та продовжують вивчення теми пропущеного заняття самостійно в системі дистанційного навчання «Moodle НУЦЗУ» або GoogleClass.

3. З навчальною метою під час заняття користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

5. Дотримання здобувачами вищої освіти політики доброчесності під час виконання самостійної або індивідуальної роботи.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

1. Основні законодавчі та нормативно-правові акти.

1. Конституція України. Основний закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (поточна редакція – 30.09.2016) – zakon4.rada.gov.ua.

2. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI (поточна редакція – 05.10.2016) – zakon2.rada.gov.ua.

3. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII (поточна редакція – 05.10.2016) – zakon5.rada.gov.ua.

4. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 р. № 2801-XII (поточна редакція – 01.01.2016) – zakon5.rada.gov.ua.

5. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 № 4004-XII (поточна редакція – 28.12.2015) – zakon5.rada.gov.ua.

6. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 № 1264-XII (поточна редакція – 01.01.2016) – zakon2.rada.gov.ua.

2. Основна література

7. Беликов А.С. Охрана труда в строительстве//А.С. Беликов, В.В. Сафонов, П.Н. Нажа. В.Г. Чалій, Н.Ю. Шліков, В.А. Шоломов, С.Ю. Рагимов//Учебник; Киев, Основа. – 2014.

8. Исследования термодинамической напряженности на рабочих местах при воздействии высоких температур/Беликов А.С., Рагимов С.Ю., Стрежекуров Э.Н., Собина В.А., Дубинин Д.П., Шоломов В.А./Монография. – НУЦЗУ.– Харьков. – 2016.– 165 с.

9. Обеспечение безопасности жизнедеятельности на рабочих местах с повышенным тепловым излучением / Беликов А.С., Рагимов С.Ю., Петренко А.О., Шоломов В.А., Удянский Н.Н., Соколов Д.Л., Шаранова Ю.Г. // Монография.– НУЦЗУ. – Харьков. – 2016. – 170 с.

10. Безпека життєдіяльності. Навч. посіб./за ред. Г.П. Демиденко. – К.: НТУУ «КПІ», 2008. – 300 с.

11. Зацарний В.В., Праховнік Н.А., Землянська О.В., Зацарна О.В. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник – К.: НТУУ «КПІ» ІЕЕ, 2016. – електронне видання. /<http://ela.kpi.ua/kandle/123456789/18263/>

12. Желібо Є. П., Заверуха Н. М., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності. Навч. посіб. / за ред. Є. П. Желібо. 6-е вид. –К.: "Каравела", 2009. – 344 с.

13. Основи охорони праці: підручник. [Ткачук К.Н., Халімовський М.О., Зацарний В.В., Зеркалов Д.В. та ін]. – К.: Основа, 2011. – 474 с.

14. Ткачук К. Н., Зацарний В. В., Каштанов С.Ф. та ін. Охорона праці та промислова безпека: навч. посіб. – К.: Лібра, 2010. – 559 с.

3. Додаткова література

15. ДСТУ 2293-99. Охорона праці. Терміни та визначення основних понять.

16. Рекомендації щодо організації роботи кабінету промислової безпеки та охорони праці. Затверджені Головою Держгірпромнагляду 16.01.2008 р.

17. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці, затверджені Головою Держгірпромнагляду 7.02.2008р.

18. Конвенція МОП 187 «Про основи, що сприяють безпеці й гігієні праці».

19. Директива Ради Європейських Співтовариств 89/391/ЕЕС «Про впровадження заходів, що сприяють поліпшенню безпеки й гігієни праці працівників».

20. Директива 2004/108/ЕС «Електромагнітна сумісність» / Directive 2004/108/EC «Electromagnetic compatibility Directive - Directive EMC».

21. Директива 2014/35/ЕС «Низьковольтне обладнання» /Directive 2006/95/EC «Low Voltage Directive» - (LVD)

4. Інформаційні інтернет-ресурси

22. <http://www.dnopr.kiev.ua> – Офіційний сайт Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (Держгірпромнагляду).

23. <http://www.mon.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

24. <http://www.mns.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України.

25. <http://www.social.org.ua> – Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.

26. <http://base.safework.ru/iloenc> – Энциклопедия по охране и безопасности труда МОТ.

27. <http://base.safework.ru/safework> – Библиотека безопасного труда МОТ.

28. <http://www.nau.ua> – Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».

29. <http://www.opcb.kpi.ua> – інформаційні ресурси кафедри ОПЦБ ІЄЕ НТУУ «КПІ» ім. Ігоря Сікорського.

Викладач кафедри організації та технічного
забезпечення аварійно-рятувальних робіт
факультету цивільного захисту,
кандидат технічних наук, доцент

Сергій РАГІМОВ